

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

7/11370

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 - 02

Konu : Yazılı Soru Önergesi

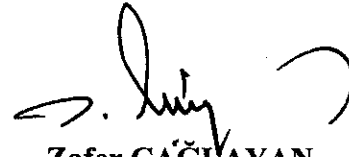
04.01.2010* 00015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21/12/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-18194 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Kütahya Milletvekili Sn. Alim IŞIK tarafından verilen 7/11370 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Devlet Bakanı

EKLER:

1- Cevap yazısı (4 sayfa)

Kütahya Milletvekili Sn. Alim IŞIK tarafından verilen 7/11370 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar:

Bakanlığınıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı İthalat Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 2010 yılı ithalat rejiminde, yaş sınırı olmaksızın ve herhangi bir merciden izin alınmaksızın kullanılmış makinelerin ithalatının serbest bırakılmasının ülkemizde özellikle KOBİ'ler açısından çeşitli olumsuzluklara yol açacağı belirtilmektedir. Söz konusu mevzuat değişikliğiyle ilgili olarak;

Soru 1- Ülkemizde 2010 yılı itibariyle kullanılmış veya ikinci el makinelerin yaş sınırı olmaksızın ithalatının serbest bırakılmasının gerekçeleri nelerdir?

Soru 2-Söz konusu düzenlemenin, tüm makineler yerine, yeterli miktarda ve kalitede yerli imalatı bulunmayan bazı makine gruplarında ve en fazla 10 yaşa kadar ithalata izin verecek şekilde yeniden düzenlenmesi sağlanabilir mi?

Soru 5- Ülkemizin döviz kaybının ve eski makine pazarı haline gelmesinin önüne geçilmesi amacıyla Bakanlığınıza ne tür tedbirler alınmış ya da alınmaktadır?

Cevap 1,2,5- 31/12/1995 tarihli ve 22510 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İthalat Rejimi Kararı'nın 7 nci maddesinde yer alan ; "Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali izne tabidir." düzenleme gereği anılan ithalat izni Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkisinde bulunmaktadır.

Diğer taraftan, ülkemizde üretimi ya da yeterli üretimi olmayan ve genelde üretim ve ihracata yönelik olarak yatırım malı mahiyetinde olan toplam 128 kalem (yaklaşık 800 adet G.T.İ.P) makina, cihaz ve aletler; 31/12/2008 tarihli ve 27097 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İthalat: 2009/9 sayılı "Eski, Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Olarak İthal Edilebilecek Maddelere İlişkin Tebliğ" kapsamında 10 yaşından eski olmamak şartıyla (10 yaş dahil) ithaline doğrudan ilgili gümrük idarelerince izin verilmektedir. Anılan Tebliğ dışındaki kullanılmış eşyanın ithal talepleri ise Müsteşarlığımızca incelenmektedir.

Anılan Tebliğ kapsamı eski, kullanılmış ve yenileştirilmiş eşyanın yaş tespitinin yapılmasında izlenecek usul ve esaslar ise Gümrük Genel Tebliği (Serbest Dolaşıma Giriş) (Seri No:1) ve bu Tebliğde değişiklik yapan Gümrük Genel Tebliği (Seri No:2) ile düzenlenmiş olup 25/03/2009 tarihli ve 27180 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gümrük Genel Tebliği (Seri No: 11) ile yaş tespitini düzenleyen Gümrük Genel Tebliğlerinin (Seri No: 1 ve Seri No: 2) yürürlükten kaldırılması nedeniyle Gümrük Müsteşarlığı tarafından 1/1/2010 tarihinden sonra yaş tespiti yapılmayacaktır.

Bu nedenle, İthalat Rejimi Kararı'nın 7 nci maddesi kapsamında kullanılmış ve yenileştirilmiş eşya ithalatına ilişkin daha etkin bir düzenleme yapılması hedeflenerek, gerek yaş tespitinin yapılmayacak olması nedeniyle oluşacak yasal boşluğun doldurulması gerekse karar sürecine sivil toplum kuruluşlarının dahil edilmesi ve bürokratik sürecin kısaltılması amacıyla söz konusu Tebliğ'in yeniden düzenlenmesi uygun görülmüştür.

Konuya ilişkin olarak, öncelikle ilgili özel sektör birlik, dernek ve odalar bilgilendirilerek, ilgili tüm sivil toplum kuruluşlarının sürece katılımı sağlanmış, daha sonra onlardan alınan görüşler doğrultusunda 9 sayılı Tebliğ taslağı hazırlanmıştır. Yeni uygulamada Tebliğ kapsamında yer alan kullanılmış eşyaların EK IA, EK IB ve EK II olmak üzere üç ayrı liste şeklinde tasnif edilmesi kararlaştırılmıştır.

EK I (A) listesinde yer alan eşya ülkemizde yerli üretimi olmayan ve ağırlıklı olarak yatırım malı mahiyetinde olan makine ve cihazları kapsamaktadır. Bu nedenle, söz konusu eşya Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan izin yazısı alınmadan doğrudan ilgili gümrük idarelerinden ithal

edilebilecektir. Bu listede sadece 310 adet Gümrük Tarife Pozisyonlu (G.T.P) eşya yer almakta olup, tüm makineleri kapsamamaktadır.

EK I (B) listesinde yer alan eşya ise (toplam 599 adet G.T.P) ilgili kurumlardan uygunluk yazısı alınması şartıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan izin alınmadan ithal edilebilecek eşyayı içermektedir. Bu listede, Ulaştırma Bakanlığı'nın (Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü) uygunluk yazısı aranan sivil hava taşıtları ve bunların aksam, parçaları ile Denizcilik Müsteşarlığı'nın uygunluk yazısı aranan deniz araçları yer almaktadır.

EK II listesinde yer alan kullanılmış yatırım malı niteliğindeki eşya ise (toplam 481 adet G.T.P) ithalatına izin verilmeden önce işlem bazında yerli üretim ve verimlilik açısından değerlendirmeye tabi tutulması gerekli görülen eşya olup sanayicilerin kendi ihtiyaçlarında kullanmaları ve geçerli kapasite raporunu ibraz etmeleri şartıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı izin yazısı ile ithal edilecektir. Anılan eşyanın ithalinde firma müracaatları elektronik ortamda yapılacak; yerli üretimi olup olmadığı, teknolojisi, enerji verimliliği, çevre güvenliği ve insan sağlığı vb. kriterler göz önüne alınarak, talebin değerlendirilmesi esnasında ilgili üretici birlik, dernek ve odalardan elektronik ortamda görüş alınacaktır.

Bununla birlikte, denetimlerin etkin olabilmesi ve riskli eşyanın daha detaylı incelenebilmesi ve bakım onarım amacıyla ithal edilebilecek ürünlere kolaylık sağlamak amacıyla 50 kg'dan ve 10 adetten az olan eşya ile yeni eşyanın CIF kıymeti dikkate alınarak belirlenen CIF birim kıymetin üzerinde olan eşya değerlendirme kapsamı dışına çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, kullanılmış eşya ithaline ilişkin mükellefler tarafından yapılan beyanların risk değerlendirilmesi yoluyla ithalattan sonra denetimine yönelik mevzuat alt yapısı oluşturulmuştur. Bu kapsamda, ithal edilen eşyanın yapılan beyana uygunluğu eşya kullanıma başladıktan sonra bile bulunduğu yerde denetlenebilecek veya ilgili kurumlara denetlettirilecektir.

Ayrıca, yeni düzenleme ile kullanılmış ve yenileştirilmiş eşyaya ilişkin verilen izinler yeni eşya için geçerli olan standart ve diğer gereklilikleri ortadan kaldırmayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Sonuç olarak, geçmişte eşyanın yaşı en önemli kriter olarak belirlenmiş iken, yeni uygulamada kullanılmış makinenin fiyatının yaşla paralel olarak değiştiği dikkate alınarak kıymet kriteri getirilmiş ve belli bir değerin üzerinde dolayısıyla yaşça yeni makinelerin ithalatına doğrudan izin verilmiştir.

Diğer taraftan, işlem bazında değerlendirme ve denetim imkanı sağlanmış olup değerlendirme sürecine meslek kurum ve kuruluşlarının görüşü de dahil edilmiştir. Bu çerçevede, ithali serbest olması gereken eşyanın ithali kolaylaştırılırken, kontrole tabi olması gereken eşya için etkin kontrol ve denetim mekanizması oluşturulmuştur.

Ayrıca, söz konusu Tebliğ kapsamı dışında kalan tüm kullanılmış eşyanın (diğer tüm G.T.P'ları) ithalat talepleri 1/1/2010 tarihinden sonra da Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından incelenmek suretiyle sonuçlandırılacaktır.

Soru 3-Yürürlükte olan Dahilde İşleme Rejimine göre firmaların imalatla kullanacakları ara malların %80'ini ithal edebilmelerine imkan tanıyan düzenlemedeki ara malı ithalat oranının azaltılması düşünülmekte midir?

Cevap 3- Dahilde işleme; Dünya piyasa fiyatlarında hammadde temin etmek suretiyle ihracatımızı artırmak, ihraç ürünlerimize uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç

pazarlarımızı geliştirmek ve ihrac ürünlerimizi çeşitlendirmek amacıyla tasarlanmış ve yürütölen bir sistemdir.

Dahilde işleme izin belgesi (DİİB)/dahilde işleme izni müracaatları; a) İthal eşyasının işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığının tespitinin mümkün olması, b) Türkiye Gümrük Bölgesindeki (serbest bölgeler hariç) üreticilerin temel ekonomik çıkarları ile Türk malı imajının olumsuz etkilenmemesi, c) İşleme faaliyetinin, katma değer yaratan ve kapasite kullanımını artıran bir faaliyet olması yanında, işlem görmüş ürünün rekabet gücünü ve ihrac potansiyelini artıran koşullar yaratıyor olması, ç) Firmaların dahilde işleme izin belgeleri/dahilde işleme izinleri kapsamındaki performansları, kriterleri çerçevesinde değerlendirilir.

İhracat 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliğinin "Belge/İzin Düzenlenmesi" başlıklı 17 nci maddesinde "Dahilde işleme izin belgesi kapsamında döviz kullanım oranı azami % 80'dir." hükmü yer almaktadır. Anılan Tebliğde, döviz kullanım oranı, "Dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamındaki CIF ithal (yurt içi alımlar hariç) tutarının FOB ihrac tutarına olan yüzde oranı" şeklinde tanımlanmıştır. Bu itibarla, dahilde işleme sistemi içerisinde ihrac edilen ürünlerdeki ölkemizde yaratılan katma değerin minimum % 20 seviyesinde olması zorunludur.

Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın döviz kullanım oranına ilişkin sektörel tespitleri aşağıda yer almaktadır.

Tarım sektöründe, mamul ürün ihracatı öngören dahilde işleme izin belgelerinin ithalat kaleminde yer alan bazı ürönlere yurt içi alım şartı getirilmektedir. Bu bağlamda, mamul ürünler bünyesinde kullanılmakta olan un, çikolata, yer fıstığı (% 50 yurt içi alım şartıyla) ve benzeri ürünlerin DİİB kapsamında ithalatına izin verilmemektedir.

Ayrıca, dahilde işleme izin belgelerinin ithalat kısmında yer almamakla birlikte, mamul ürün bünyesinde kullanılan şekerin yurt içinden temin edilmesi sağlanmaktadır. Bu bağlamda, un ve unlu mamuller ihracatı öngören dahilde işleme izin belgelerinde, imalatçı-ihracatçı firmalarımız hak etmiş oldukları buğdayı ithal edebildikleri gibi TMO Genel Müdürlüğünden de temin edebilmektedirler.

Tarım sektöründe azami döviz kullanım oranı % 80 olmakla birlikte söz konusu oran, sektörler ve projeler bazında % 10 seviyelerine kadar inebilmektedir.

Sanayi sektörüne ilişkin tespitler ise aşağıda belirtilmektedir.

Her ne kadar DİİB kapsamında döviz kullanım oranı % 80 ise de, son 4 (dört) yıllık veriler esas alındığında; bu oranın elektronik sektöründe % 72.4, elektrikli makinalar sektöründe % 52.8, taşıt araçları sektöründe % 44.6 ve makina imalat sektöründe ise % 31.2 olarak gerçekteştiği görölmektedir. Göröleceği üzere, elektronik sektörünün özelliği nedeniyle azami döviz kullanım oranına yaklaşılmakta, diğer sektörlerde ise bu oran daha düşük olarak gerçekteşmektedir. Elektronik sektöründe yer alan televizyon üretiminde, üretilen LCD TV lerin ara girdisinin önemli bir bölümünü panel oluşturmakta olup bütün olarak ithal edilmek zorunluluğu bulunmaktadır.

Demir-çelik ve demir dışı metaller sektörü, yapısal olarak hammadde açasından yüksek oranda ithalata bağımlı sektörler olup bu sektörlerdeki döviz kullanım oranı gerçekteşmeleri % 70 seviyelerine ulaşmaktadır. Ancak bu oran genel bir ortalama olup birçok DİİB de bundan daha yüksek oranda gerçekteşme olması muhtemeldir. Kağıt ve lastik sektöründeki döviz kullanım oranı gerçekteşmesi % 50 nispetindedir. Kimya sektörünün döviz kullanım oranı gerçekteşmesi % 53 civarında olup kimya sektörünün temelde petrol türevlerinden oluşması nedeniyle sektör uluslararası fiyat dalgalanmalarından yoğun bir şekilde etkilenmekte bu durum da zaman zaman

döviz kullanım oranının gerçekleşmesinin öngörülen oranın üzerinde olması sonucunu doğurmaktadır. Madeni eşya sektörü de kimya sektöründe olduğu gibi uluslararası fiyat dalgalanmalarından oldukça etkilenen bir sektör olup döviz kullanım oranı gerçekleşmesi % 35 civarı olup uluslararası fiyat dalgalanmalarına bağlı olarak bu oran daha yukarıya çıkabilmektedir. Orman ürünleri sektörü içerisinde, özellikle kaplama ihracatı yapan firmaların düşük katma değerle üretim yapmakta ve tomruğun yurt içinde pahalı olması nedeniyle yoğun ithalat yaptıkları gözlenmekte ve bu da döviz kullanım oranının anılan alt sektör için daha yüksek gerçekleşmesine sebep olmaktadır.

Soru 4- İthalatı yapılacak kullanılmış makinelerin ihtiyacı olan sanayiciler tarafından yapılması ve belirli bir süre kullanılmadan üçüncü kişilere satılmasının önlenmesi nasıl sağlanabilecektir.?

Cevap 4- Hem mevcut uygulamada hem de yeni düzenlemede; Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından verilen izinlerde, eşyanın ekonomik ömrü, yerli üretim durumu, yatırıma katkısı, yaratacağı katma değer, üretim, istihdam ve ihracata olan etkileri, yatırımın yapılacağı yerin kalkınmışlık açısından statüsü diğer ilgili mevzuat hükümleri de saklı kalmak kaydıyla dikkate alınmakta olup bu çerçevede, ithalatı yapılan kullanılmış eşyaların daha sonra üçüncü kişilere satılmasını önleyecek bir düzenleme yapılmasının yararlı olmayacağı düşünülmektedir.